

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNÍT

Mgr. Ľudmila Vasilová

Pracovné listy k Čítaniu hrou

Čítame o regiónoch Slovenska

2. časť

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,

Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava

Autor UZ: Mgr. Ľudmila Vasilová

Kontakt na autora UZ: ZŠ Telgárt, č. 68, 976 73 Telgárt

Názov: Pracovné listy k Čítaniu hrou – Čítame o regiónoch Slovenska

Rok vytvorenia: 2014

Oponentský posudok vypracoval: Mgr. Marta Klajbanová

ISBN 978-80-565-0975-4

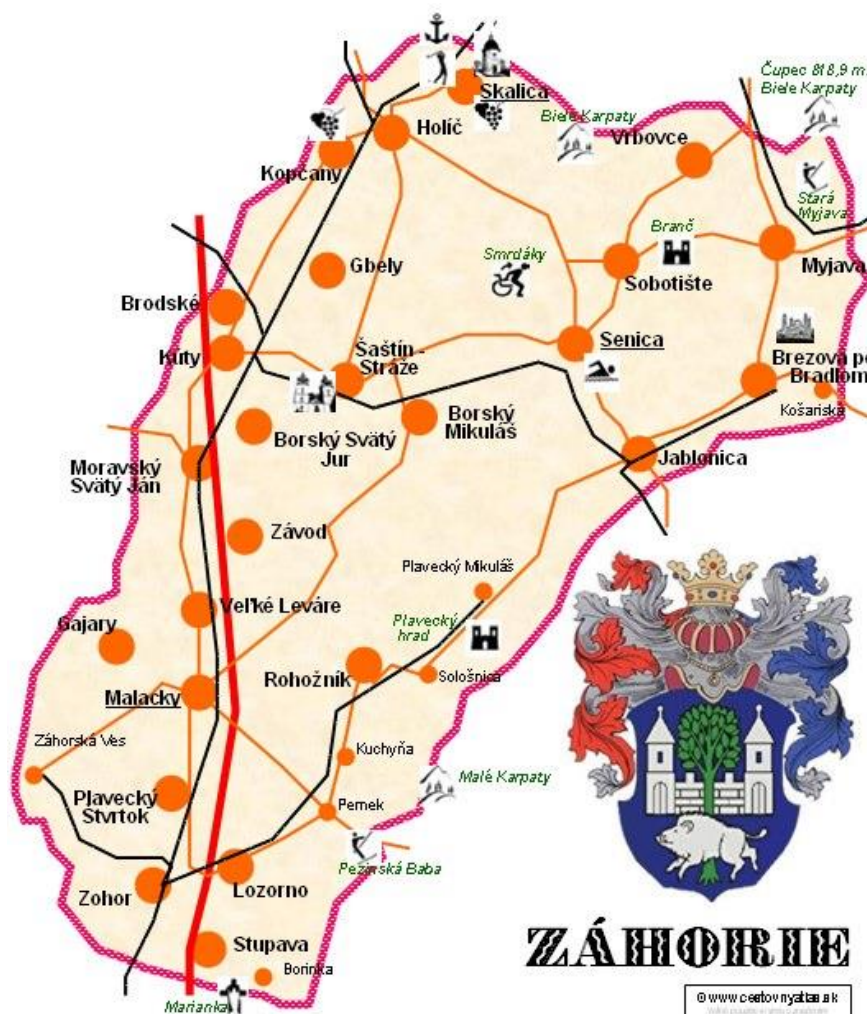
Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Región **ORAVA** sa nachádza v Žilinskom kraji a tvoria ho okresy Dolný Kubín, Tvrdošín a Námestovo. Prirodzene možno Oravský región rozdeliť na dve časti. Južnú časť - Dolná Orava s centrom **Dolný Kubín** a severnú časť – Horná Orava s centrami **Tvrdošín** a **Námestovo**. Orava susedí na severe s Poľskom, z juhozápadu s asi najznámejším turistickým regiónom Liptov a so západu s Kysucami a Horným Považím. Orava je najsevernejší a najchladnejší slovenský región s krásnou prírodou. Z juhovýchodu ho ohraničujú Západné Tatry, známe tiež ako Roháče, z juhu Chočské vrchy a z východu pohorie Malá Fatra. V severnej časti Oravy sa rozprestiera pohorie Oravská Magura. Z hľadiska turistiky patrí k najrozvinutejším juhovýchodná časť Oravy, kde zasahujú Západné Tatry s centrami **Zuberec**, **Habovka** a **Oravice**. Zuberec je známym východiskovým bodom pre turistické túry do Roháčov. Priamo v obci sú dva menšie lyžiarske svahy, pričom len 7 km od Zuberca sa nachádza známe lyžiarske stredisko **Zverovka**. Navštíviť sa oplatí aj Múzeum Oravskej dediny vzdialené len kúsok od Zuberca. Popularita Oravíc začala prudšie rásť v poslednom čase, vďaka novej zjazdovke so štvorsedačkovou lanovkou a aquaparku, ktorý ponúka celoročné kúpanie v termálnej vode. Z historického hľadiska sú zaujímavé obce **Oravský Podzámok** s majestátnym Oravským hradom a obec **Podbiel** s pamiatkovo chránenými drevenicami. Strediskom dolnej Oravy – **Dolný Kubín** je zaujímavá hlavne v zime vďaka blízkosti najväčšieho Oravského lyžiarskeho strediska – Kubínska hoľa. Neďaleko Dolného Kubína, na ceste do Terchovej, sa nachádza aj malebná obec so zachovalými ľudovými tradíciami **Zázrivá**. V zime sa dá okrem Kubínskej holi lyžovať aj v Malej Lučivnej, alebo kúsok ďalej vo Vrátnej. Prirodzeným turistickým centrom hlavne v letných mesiacoch je severná oblasť v okolí Oravskej priehrady s okresným mestom **Námestovo** vhodná na vodné športy.

ZÁHORIE je región nachádzajúci sa na západe Slovenska. Susedí s Rakúskom, s ktorým hranicu tvorí rieka Morava a s Českou republikou. Na juhovýchode je ohraničené hrebeňom Malých Karpát. Väčšinu územia zaberá Záhorská nížina, ktorá na severe hraničí s Dolnomoravským úvalom a Bielymi Karpatmi. Záhorie je rozdelené na Horné Záhorie, Dolné Záhorie a Stredné Záhorie. Zahŕňa okresy Senica a Skalica, južnú časť okresu Myjava a okres Malacky (okrem obcí Stupava, Marianka a Borinka). Záhorie má dlhú históriu. Pri návšteve Záhoria určite ochutnajte tradičný *skalický trdelník*. Na záhorí nájdete mnoho turisticky zaujímavých miest. V *Smrdákoch* vyviera liečivá voda s vysokým obsahom sírovodíka, ktorá je vhodná najmä na liečenie kožných chorôb. Centrom Záhoria je mesto **Senica**, ktoré Vám taktiež umožní stráviť poludnie veľmi aktívne spoznávaním krás Senice či pátraním po minulosti slovenských rodákov ako generál Milan Rastislav Štefánik, Jozef Miloslav Hurban a mnoho ďalších. Na území je tiež známe pútnické miesto *Šaštín-Stráže s bazilikou Sedembolestnej Panny Márie*. Na svoje si prídu nadšenci pešej turistiky i jazdy na koni. Milovníci cykloturistiky, rybolovu, poľovníctva či hubári nebudú určite sklamaní. Záhorie je tiež známe svojimi folklórnymi festivalmi, hradnými slávnosťami, jarmokmi, trdlofestom, ale i ochutnávkami vín. Navštívte Záhorie – kraj plný pohostinnosti, žijúci kultúrou a známy svojou *typickou záhoráctinou* a určite nebudete ľutovať.

Orava

Záhorie

Napiš aspoň 5 rozdielov v krojoch z oboch regiónov.

Vytvor neurčitky z týchto slovies.

Nachádza sa – _____

Tečie - _____

Vypína sa - _____

Rozdelím - _____

Patrí - _____

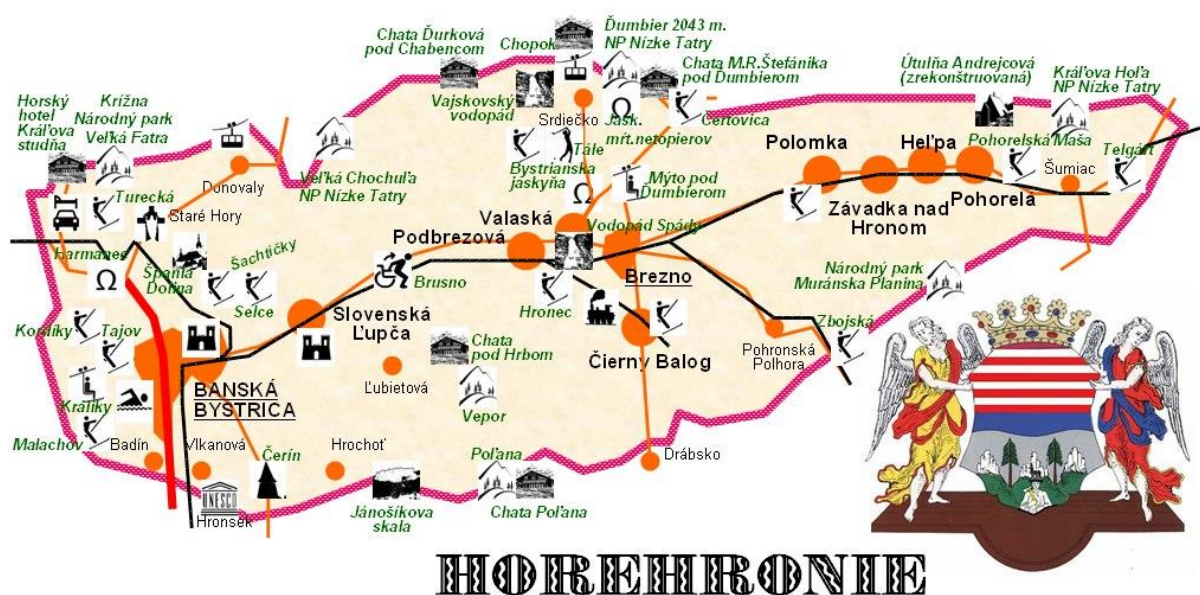
Poľuje - _____

Oddychuje - _____

Relaxujem - _____

Región **HOREHRONIE** je vymedzený okresmi Banská Bystrica a Brezno. Nachádza sa v strede Slovenska v Horehronskom podolí, ktoré je súčasťou Zvolenskej kotliny, od prameňa Hrona až po Hronsek, kde končí okres Banská Bystrica. Hron je druhá najdlhšia slovenská rieka, ktorá sa pri Štúrove vlieva do Dunaja. Obyvatelia si zachovali mnohé prvky ľudových tradícií vo svojom spôsobe života a v jeho každodennom prejave (v reči, obliekaní, spevoch i tancoch). Centrom regiónu je Banská Bystrica (84 tis. obyvateľov), sídlo banskobystrického samosprávneho kraja, najväčšie a súčasne aj najvýznamnejšie turistické centrum s bohatou históriou a množstvom kultúrohistorických pamiatok a pozoruhodností (mestský hrad, kostoly, radnica, historické námestie, múzeum SNP), administratívne, kultúrne a hospodárske centrum Horehronia. Ďalším dôležitým centrom je mesto Brezno. Horehronie patrí spolu s Liptovom a Spišom k najpríťažlivejším a najnavštevovanejším regiónom Slovenska. Celá oblasť oplýva turistickými lokalitami, ktoré možno navštevovať po celý rok. Za turistikou, cykloturistikou i lyžovaním možno cestovať do známych rekreačných stredísk. Historické pamätihodnosti sú sústredené v centrálnej časti Horehronia (Banská Bystrica, Slovenská Ľupča, Hronsek). V Španej doline je rezervácia ľudovej architektúry, celý región žije ľudovými tradíciami a bohatstvom piesní a obyčajov (Polomka, Heľpa, Šumiac, Mýto pod Ďumbierom, Čierny Balog). V regióne sú vyhľadávané minerálne pramene a na ne naviazané kúpele (Brusno). Atraktívna Čiernohronská železnica s parným vláčikom, premávajúcim z Chvatimechu do Čierneho Balogu sa stala neodmysliteľnou súčasťou regiónu.

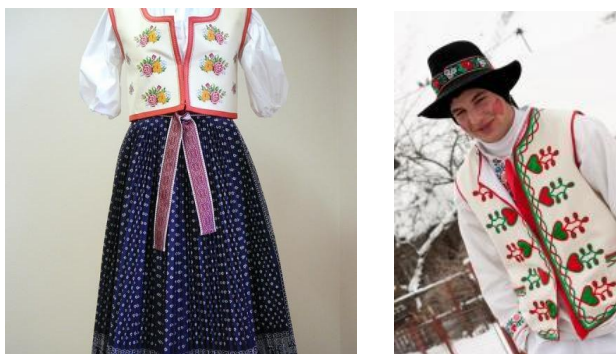
Región **LIPTOV** sa nachádza v Žilinskom kraji a tvoria ho okresy **Ružomberok** a **Liptovský Mikuláš**. Zo severu susedí s Poľskom a Oravou, zo západu s Turcom, z juhu ho ohraničuje Horehronie a z východu ho uzaviera región Spiša. Liptov je jeden z najkrajších slovenských krajov a z turistického pohľadu ho možno pokojne označiť za najrozvinutejší slovenský región. Zaberá územie Liptovskej kotliny, do ktorej sa zbiehajú pohoria až troch národných parkov. V severnej časti Liptova sú to slovenské veľhory Vysoké Tatry, z juhu Nízke Tatry a zo Západu sem zasahuje Veľká Fatra. Najvyšším vrchom Liptova je Kriváň. Vďaka svojej polohe vám región Liptova dokáže ponúknuť všetko. Najkrajšie túry, najlepšiu lyžovačku, kúpanie v lete i v zime, ako aj kúsok histórie a to pekne vedľa seba. Výrazným centrom turistického ruchu je **Jasná** a okolie Demänovská doliny v Nízkych Tatrách. Nájdete tu najlepšie slovenské lyžiarske stredisko, navštevovanú Demänovskú jaskyňu slobody a množstvo Nízkotatranských turistických trás. Okrem Vlkolínca vás určite očaria malebné obce s typickými drevenicami **Vyšná a Nižná Boca** pod Čertovicou, alebo banská osada Magurka. Obec **Pribylina** je známa skanzenom Liptovského múzea v prírode a susedné **Podbanské** ako východiskový bod na túru na Kriváň vo Vysokých Tatrách. Zaujímavou obcou je bývala šľachtická obec **Liptovský Ján** so zemianskymi kúriami, termálnym kúpaliskom, ležiaca pri ústí Jánskej doliny pod Nízkymi Tatrami. Možnosť celoročného kúpania môžete využiť v perfektne vybavených slovenských aquaparkoch. K dispozícii je vám relaxačná **Bešeňová** a adrenalínová **Tatralandia**. Oba aquaparky ležia v tesnej blízkosti Liptovskej Mary, len 15 km od seba. Vďaka termálnym prameňom sa v nich môžete kúpať aj v zime a kochať sa pritom výhľadom na Vysoké a Nízke Tatry.

Horehronie

Liptov

Čo si si zapamätal?

Doplň slová do viet. Pomôž si textami o Horehroní a Liptove.

Región Horehronie je vymedzený okresmi _____. Hron je druhá _____ slovenská rieka, ktorá sa pri Štúrove vlieva do _____. Centrom regiónu je _____. Atraktívna _____ železnica s parným vláčikom, premávajúcim z Chvatimechu do _____ sa stala neodmysliteľnou súčasťou regiónu. Región Liptov sa nachádza v Žilinskom kraji a tvoria ho okresy _____. Najvyšším vrchom Liptova je _____. Výrazným centrom turistického ruchu je _____. K dispozícii je vám relaxačná _____ a adrenalínová _____.

Nájdí ukryté slová. Slová, ktoré nájdeš zakrúžkuj.

Klôliptovjfeorhorehronieôlsjjlajfkrojelsfjdjasnáljflôalkjfhron
Jfkbešeňováldfjlbreznodlfbanskábystričajglaliptovskýmikulá
Žilinajaôfkgjlltatrlandiajlsdjliptovskýjanldfjkôkôšlkgôôaôô

orhehorein

ecyusk

opoʻdpnaie

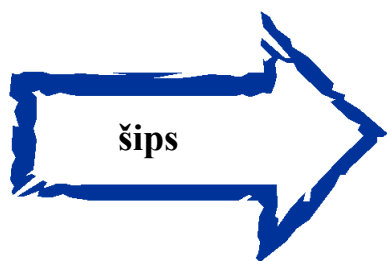
ovpilt

ergme

avora

išarš

Poskladaj z týchto poprehadzovaných hlások regióny

.....

Prirad' kroje k správnym regiónom.

Porozmýšľaj v ktorom regióne je Vlkolínec.

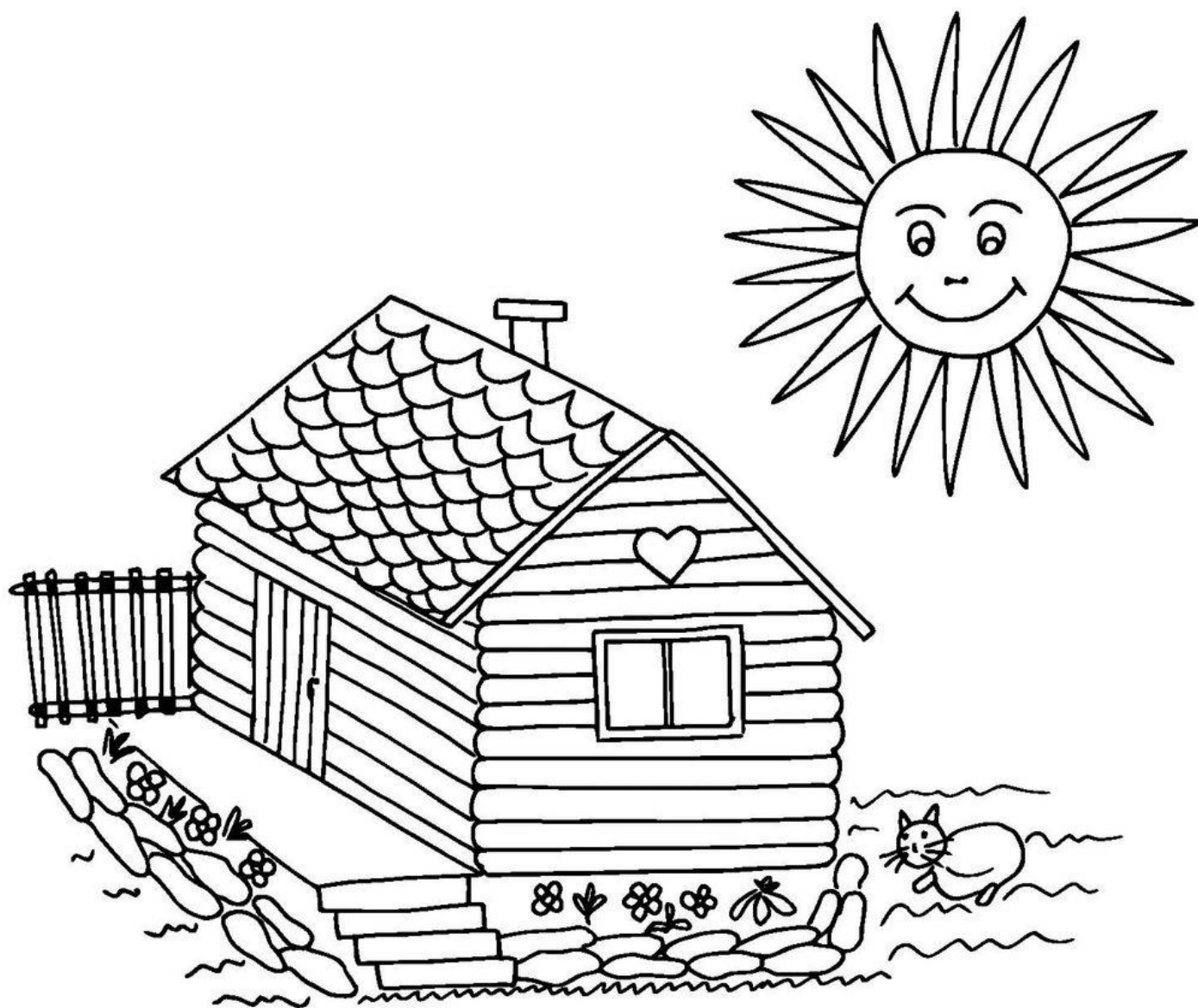
Vlkolínec je typickou obcou drevenej osady. Stredom obce preteká potok prameniaci pod svahom Sidorova. Domy majú prevažne bielu farbu so šindľovou strechou. Domy sú dvoj alebo troj priestorové. Centrálnu časť tvorí pitvor s kuchyňou v zadnej časti. Odtiaľ sa vstupuje do komory v jednej časti a v druhej časti do domu. Hospodárske časti sú postavené samostatne alebo pristavené k domu.

V ktorom regióne sa nachádza Vlkolínec?

.....

Vyfarbi podľa domov vo Vlkolínci svoj domček.

Vyznač v mape regióny o ktorých sme čítali. Vyfarbi rôznymi farbami.

Regionalizácia Slovenska

použitá v tejto publikácii.

MEKYL

Kysucká Vrchovina

GEMER

MEKYL

Jánošíková Skala

SPIŠ

MEKYL

Vrbové

ZEMPLÍN

MEKYL

Domaša

PODPOĽANIE

MEKYL

Betliar

KYSUCE

MEKYL

Vihorlat

SPIŠ

MEKYL

Zázrivá

LIPTOV

MEKYL

Skalický trdelník

HOREHONIE

MEKYL

Brezno

ZÁHORIE

MEKYL

Liptovský Mikuláš

ORAVA

Vytvor čiarou správne dvojice.

Najznámejšie folklórne festivaly

Medzinárodný sviatok folklóru a tradičnej ľudovej kultúry - Folklórne slávnosti pod Poľanou sa koná pravidelne každoročne druhý júlový víkend v Detve, v centre jedného z najživších a najsvojráznejších folklórnych regiónov.

Detva v tieto dni naplno ožije hudbou, spevom, sviatočnou atmosférou a privíta približne 1500 účinkujúcich. Na scéne detvianskeho amfiteátra, ktorá patrí medzi najpôsobivejšie scény v prírode, odznie približne desať scénických programov. Ich základom je najmä tradičná ľudová kultúra stredného Slovenska, jej hudobno-spevné, tanečné prejavy a zvykoslovie.

Návštevníci si môžu vybrať aj z množstva sprievodných podujatí akými sú programy v kostole, ukážky zo salaša, škola tanca, škola hry na fujaru, jarmok tradičných ľudových remesiel, rezbársky dvor, národopisné výstavy, výstavy výtvarných umelcov, fotografov a iné.

Horehronské dni spevu a tanca v Heľpe je folklórny festival zameraný na prezentáciu tradičnej ľudovej kultúry. V súčasnosti patria medzi najvýznamnejšie folklórne festivaly na strednom Slovensku.

Počas troch festivalových dní sa v scénických programoch rôznorodého zamerania predstavujú folklórne súbory, dedinské folklórne skupiny, detské folklórne súbory, ľudové muziky, spevácke skupiny, speváci a tanečníci z regiónov Horehronie, Pohronie, Podpoľanie, Gemer, Hont a Liptov, hostia z východného a západného Slovenska i zo zahraničia. Súčasťou podujatia je bohatý sprievodný program na heľpianskom námestí, ukážky tradičných remesiel, zamestnaní, domáca kuchyňa, prezentácia zvykov a osobitostí regiónu, ľudové zábavy, etnografické výstavy v drevenici v areáli amfiteátra.

Folklorný festival Východná je najstarším a najrozsiahlejším celoslovenským festivalom s medzinárodnou účasťou, a je zároveň vrcholnou prehliadkou tradičnej ľudovej kultúry a jej folklorizovaných prejavov.

Medzi priemerne 1400 účinkujúcimi v desiatkach umeleckých autorských programov sú i víťazi celoštátnych súťažných prehliadok folklórnych skupín, súborov, detských súborov, ľudových hudieb, speváckych skupín, sólistov muzikantov i tanečníkov.

Účastníkmi pozitívne pertraktovaná je i účasť ľudových remeselníkov, výrobcov a umelcov. Vo Východnej sa každoročne prezentujú i zahraničné súbory, súbory národností žijúcich na Slovensku či súbory Slovákov zo zahraničia.

Množstvo sprievodných podujatí, ako autorské a tematické výstavy, krojovaný sprievod obcou, výstavy fotografií, tradičný jarmok, školy tanca, jarmok remesiel a ďalšie dotvárajú kolorit festivalu.

Vyrieš hádanku.

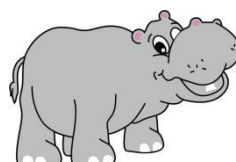
A1	B3	C1	D4	E4

A1	B2	C2	D	E

A1	B2	C1	D3	E3	F1	G6

Akrostich. Vymysli na začiatkové písmená, prídavné mená.

D- dobrý

D- _____

E – lelegantný

E - _____

T – tvorivý

T - _____

V- vážavý

V - _____

A – aktuálny

A – _____

H – _____

E- _____

E- _____

P- _____

A- _____

V- _____

Ý- _____

CH- _____

O- _____

D- _____

N- _____

Á- _____

Rozdeľ podstatné mená do 3 stĺpcov podľa rodu.

Orava, Gemer, Spiš, Horehronie, Liptov, Dunaj, Hron, Podpoľanie, Záhorie, Zemplín,
Kysuce, Novohrad, Žilina, Hont, Tekov, Revúca, Brezno, Domica, Vihorlat, Bystrica

[illegible]